

Gramatyka

Rozdziały 8 – 13

Czas przeszły - niedokonany

Odmiana regularna

- ja robi**łem**/robi**łam**
- ty robi**teś**/robi**taś**
- on robi**ł**
- ona robi**ła**
- ono robi**ło**
- my robi**liśmy**/robi**łyśmy**
- wy robi**ście**/robi**łyście**
- oni robi**li**
- one robi**ły**

być, myć, uczyć się,
studiować, pić, czytać,
odpoczywać, spacerować,
chodzić, jeździć, ...

Czas przeszły – niedokonany II

Odmiana zakończonych na *-eć* – np. *chcieć*

- Ja chcia**łem**/chcia**łam**
- Ty chcia**łeś**/chcia**łaś**
- On chcia**ł**
- Ona chcia**ła**
- Ono chcia**ło**
- My chci**eliśmy**/chcia**łyśmy**
- Wy chci**eliście**/chcia**łyście**
- Oni chci**eli**
- One chcia**ły**

mieć, leżeć, rozumieć, umieć, wiedzieć, musieć, widzieć

Czas przeszły - nieregularne

jeść

Ja	jadłem/jadłam
Ty	jadłeś/jadłaś
On	jadł
Ona	jadła
Ono	jadło
My	jedliśmy/jadłyśmy
Wy	jedliście/jadłyście
Oni	jedli
One	jadły

iść

szedłem/szłam
szedłeś/szłaś
szedł
szła
szło
szliśmy/szłyśmy
szliście/szłyście
szli
szły

móc

mogłem/mogłam
mogłeś/mogłaś
mógł
mogła
mogło
mogliśmy/mogłyśmy
mogliście/mogłyście
mogli
mogły

Czas przyszły – bardzo prosty

być w czasie przyszłym + Infinitiv

być:

Jutro *będę uczyć się* polskiego.

Ja będę

W przyszłości *będziesz pomagać* rodzicom.

Ty będziesz

On/ona/ono będzie

W przyszłym miesiącu *będziemy* na wakacjach na Węgrzech.

My będziemy

Wy będziecie

Oni/one będą

Za godzinę Zosia *będzie oglądać* film w kinie, a jej rodzice *będą siedzieć* w domu.

Czas przyszły – móc, chcieć, musieć

Liczba pojedyncza

Odmienione być + cz. w 3 os. l.p

Będę, będziesz, będzie:

Mógł/mogła

Chciał/chciała

Musiał/musiła

Liczba mnoga

Odmienione być + cz. w 3 os. l.m

Będziemy, będziecie, będą:

Mogli/mogły

Chcieli/chciały

Musieli/musiły

Stopniowanie

- Duży → większy → największy
- Mały → mniejszy → najmniejszy
- Drogi → droższy → najdroższy
- Tani → tańszy → najtańszy

Dopełniacz

Przymiotnik

Męski nieżywotny:

- **ego**: smacznego, ciężkiego
- **iego** (po g, k): miękkiego,

Męski żywotny:

- **ego/-iego**: mądrego, miłego

Żeński

- **ej/ -iej**: spokojnej, miłej

Nijaki

- **ego/ -iego** : spokojnego, ciepłego

Rzeczownik

Męski nieżywotny:

- **a**: sera, chleba, mleka
- **u**: stołu, klubu, fortepianu

Męski żywotny:

- **a**: brata, kota, psa

Żeński

- **y**: mamy, siostry, ryby
- **i** (po g, k): koleżanki

Nijaki

- **a**: słońca, dziecka

Liczba mnoga

- Przymiotnik
 - **ych**: młodych, czerwonych
 - **ich** (po g, k): hiszpańskich, miękkich
- Rzeczownik
 - Gdy w l.p kończy się na spółgłoskę → ów
Ziemniak → (bez)ziemniaków
Pomidor → pomidorów
 - Gdy w l.p kończy się na samogłoskę (a, i, e, o) → ∅
Cytryna**a** → (bez) cytryn
Jajko**o** → jajek
Jabłko**o** → jabłek

Uwaga!

Dopełniacz + zaprzeczenie

Nie lubię (*kogo? czego?*) mleka.

Nie mam brata ani siostry.

Nie chcę książki.

Nie znam tej kobiety.

Nie ma dziadka i rodziców.

ALE! Nie interesuję się
(*kim? czym?*) matematyką.

Potwierdzenie → zwykle biernik

Lubię (*kogo? co?*) mleko.

Mam (*kogo? co?*) brata i siostrę.

Chcę (*kogo? co?*) książkę.

Znam (*kogo? co?*) tę kobietę.

! Jest (*kto? co?*) dziadek i rodzice.

Interesuję się (*kim czym?*)
matematyką,

Zaimki osobowe - dopełniacz

- Ja
- Ty
- On
- Ona
- Ono
- My
- Wy
- Oni/one
- mnie
- ciebie, cię
- jego, go
- jej
- jego, go
- nas
- was
- ich

Miejscownik – (o) kim? (o) czym?

! łączy się z przyimkami: **w** , **na**, **o**, **po**, **przy**

IE – [męski, żeński, nijaki] po *b, p, m, n, w, f, s, z* :

w klubie, w sklepie, na oknie, o mamie, w Krakowie, w Warszawie,

! *w domu, o panu, o synu*

E – [męski, żeński, nijaki]; alternacje:

t:cie – na uniwersytecie d:dzie – na snowboardzie st:ście – w mieście

zd:ździe – o gwiazdzie sł:śl – na krześle r:rz – w teatrze

ł:le – na stole

U – [męski] po *k, g, ch, h* : w kiosku, na rogu, na dachu

E – [żeński] po *k (:c), g (:dz), ch (:sz), h* : w Polsce, w Pradze, o musze

U – [nijaki] po *k, g, ch, h* : w jabłku, w uchu

Miejscownik II

U – [męski] po **c, cz, dz, sz, rz, ż**:

na kocu, w Grudziądzu, w koszu, o mężu, na meczu, na dworcu, na placu

U – [nijaki] – **w słońcu**

Y – [żeński] po **c, cz, dz, sz, rz, ż**:

w pracy, na wieży, o suszy, na plaży, na ulicy

U – [męski] po **l, j, i, ś, ń, ć, ź**:

w maju, w fotelu, o Jasiu, na koniu

I – [żeński] po **l, j, i, ś, ń, ć, ź**:

w sali, w restauracji, w kuchni, na stacji, we Francji, w Austrii, o babci,
w galerii, na wsi

Uwaga! stół: o stole, lód: w lodzie, kościół: przy kościele,
miasto: w mieście, ciasto: na cieście

Miejscownik III

Liczba mnoga

-ACH : w sklepach, na rogach, o sportach, o dzieciach i rodzicach

! Niemcy – w Niemczech, Węgry - na Węgrzech, Włochy – we Włoszech

Przymiotniki w miejscowniku:

Męski/nijaki:

YM – o sympatycznym mężczyźnie; przy delikatnym m dziecku

IM (po k, g) – na tureckim m dywanie

Żeński:

EJ – w dużej e grupie

IEJ – na miękkiej e trawie

Liczba mnoga:

YCH – o szczupłych ch ludziach

ICH – w drogich ch restauracjach

Zaimki osobowe - miejscownik

Ja	mnie
Ty	tobie
On	nim
Ona	niej
Ono	nim
My	nas
Wy	was
Oni	nich
one	nich